

DE POPULAIRSTE BELGISCHE FAMILIENAMEN

Onlangs werd aan *ARIADNE*, het Genealogisch Informatie Systeem van de V.V.F., een grote databank toegevoegd, welke alle Belgische familienamen bevat per 31-12-1987. Deze databank is een extractie uit de databank van het Rijksregister, die door het Nationaal Instituut voor Statistiek werd uitgevoerd op vraag van het Instituut voor Naamkunde van de Katholieke Universiteit Leuven (1). Deze extractie bevat voor elk van de 589 Belgische fusiegemeentes de voorkomende familienamen en het aantal per familienaam, met evenwel deze beperking: enkel namen die 5 of meer maal voorkomen in een fusiegemeente werden in die extractie opgenomen. Twee gezinnen in dezelfde fusiegemeente waarvan de vaders dezelfde familienaam dragen, op dezelfde wijze geschreven, met respectievelijk 2 en 1 kind(eren) tellen samen voor 5 voorkomens van de familienaam van de vader. Spaties of speciale tekens zoals de ' in D'hondt werden weggelaten.

Deze databank laat dus toe om van een willekeurige Belgische familienaam het voorkomen op te vragen in elk van de 589 Belgische fusiegemeenten: bv. wil U weten waar de familienaam Dehaene voorkomt, dan geeft de Databank U het antwoord (2):

- 5 DEHAENE Antwerpen (Anvers) [arr. Antwerpen (Anvers) P. Antwerpen]
- 6 DEHAENE Ravels [arr. Turnhout P. Antwerpen]
- 6 DEHAENE Oudergem ** Auderghem [arr. Brussel - Hoofdstad P. Brabant]
- 5 DEHAENE Brussel ** Bruxelles [arr. Brussel - Hoofdstad P. Brabant]
- 11 DEHAENE Schaarbeek ** Schaerbeek [arr. Brussel - Hoofdstad P. Brabant]
- 7 DEHAENE Dilbeek [arr. Halle - Vilvoorde (Hal - Vilvorde) P. Brabant]
- 6 DEHAENE Vilvoorde (Vilvorde) [arr. Halle - Vilvoorde (Hal - Vilvorde) P. Brabant]
- 5 DEHAENE Leuven (Louvain) [arr. Leuven (Louvain) P. Brabant]
- 32 DEHAENE Brugge (Bruges) [arr. Brugge (Bruges) P. West-Vlaanderen]
- 68 DEHAENE Ieper (Ypres) [arr. Ieper (Ypres) P. West-Vlaanderen]
- 34 DEHAENE Poperinge [arr. Ieper (Ypres) P. West-Vlaanderen]
- 5 DEHAENE Wervik [arr. Ieper (Ypres) P. West-Vlaanderen]
- 5 DEHAENE Zonnebeke [arr. Ieper (Ypres) P. West-Vlaanderen]
- 6 DEHAENE Vleteren [arr. Ieper (Ypres) P. West-Vlaanderen]
- 7 DEHAENE Harelbeke [arr. Kortrijk (Courtrai) P. West-Vlaanderen]
- 6 DEHAENE Kortrijk (Courtrai) [arr. Kortrijk (Courtrai) P. West-Vlaanderen]
- 10 DEHAENE Menen (Menin) [arr. Kortrijk (Courtrai) P. West-Vlaanderen]
- 11 DEHAENE Oostende (Ostende) [arr. Oostende (Ostende) P. West-Vlaanderen]
- 12 DEHAENE Roeselare (Roulers) [arr. Roeselare (Roulers) P. West-Vlaanderen]
- 10 DEHAENE Staden [arr. Roeselare (Roulers) P. West-Vlaanderen]
- 11 DEHAENE Koksijde [arr. Veurne (Furnes) P. West-Vlaanderen]
- 19 DEHAENE Gent (Gand) [arr. Gent (Gand) P. Oost-Vlaanderen]

- (1) Nadat van het N.I.S. de toelating tot publieke consulteerbaarheid van deze databank op de Ariadne-PC's werd bekomen, werd de Databank ons rechtstreeks door het Instituut voor Naamkunde van de Katholieke Universiteit Leuven ter beschikking gesteld, samen met een kartografisch programma (voor Unix) om de voorkomens van éénzelfde of meerdere familienamen op een kaart van België af te beelden. Hierbij willen we nogmaals het Instituut voor Naamkunde danken voor hun gewaardeerde medewerking.
- (2) Ariadne: Selecteer: Genealogische Databanken / Belgische Familienamen per 31-12-87 / tik daarna de naam in, in kleine letters, zonder eventuele spaties of speciale tekens zoals - of.

- 6 DEHAENE Sint-Niklaas (Saint-Nicolas) [arr. Sint-Niklaas (Saint-Nicolas) P. Oost-Vlaanderen]
 10 DEHAENE Komen-Waasten ** Comines-Warneton [arr. Mouscron (Moeskroen) P. Hainaut]
 8 DEHAENE Lessines (Lessen) [arr. Soignies (Zinnik) P. Hainaut]

Voor elke gemeente (met aanduiding van anderstalige naam ingeval van een tweetalige gemeente, arrondissement en provincie) leest men het aantal maal dat de naam voorkomt in de eerste kolom.

Een top-100 van de meest voorkomende familienamen over gans België is snel gemaakt.

32887 PEETERS	8588 COPPENS	6270 NOËL
31773 JANSSENS	8373 DEMEYER	6241 DEGROOTE
24988 MAES	8372 JANSSEN	6199 LAUWERS
24572 DESMET	8327 LEMMENS	6185 THOMAS
19962 DEVOS	8315 DUMONT	6165 LAMBRECHTS
19755 JACOBS	8162 DHONDT	6159 BAERT
18531 MERTENS	8049 DEWILDE	6149 VANDYCK
18073 WILLEMS	8004 VANDENBOSSCHE	6142 CHARLIER
16779 DECLERCQ	7917 GERARD	6089 LENAERTS
16287 CLAES	7861 DECOSTER	6000 DEWITTE
15801 GOOSSENS	7811 WAUTERS	5976 VANHOOF
15730 VANDEVELDE	7790 VANHOVE	5972 VERSTRAETE
15588 WOUTERS	7765 FRANÇOIS	5971 MOENS
14097 VANDAMME	7694 LECLERCQ	5931 LEMAIRE
13561 PAUWELS	7599 LEROY	5919 PETIT
13452 DUBOIS	7490 DECLERCK	5872 MATHIEU
13255 VERMEULEN	7353 SIMON	5841 VERHEYEN
12411 AERTS	7324 DEPAUW	5818 BAUWENS
12325 HERMANS	7306 VANDEWALLE	5752 LEFEBVRE
11942 LAMBERT	7157 VERHOEVEN	5749 VANACKER
11842 MICHIELS	7130 DERIDDER	5748 GEERTS
11051 VANDENBERGHE	7130 LAURENT	5728 VERLINDEN
10714 SMETS	7053 COOLS	5725 VANHECKE
10751 VANDENBROECK	7038 DEBRUYNE	5695 CHRISTIAENS
10441 MARTENS	6775 DENIS	5694 DEPREZ
10328 DECOCK	6737 DECONINCK	5680 BOGAERT
10302 DEBACKER	6715 THYS	5633 DEKEYSER
10182 DUPONT	6649 SMET	5626 BOSMANS
10087 CLAEYS	6612 VANDAELE	5531 VERBEKE
9953 DESMEDT	6611 RENARD	5519 VERSCHUEREN
9820 HENRICKX	6536 DEWAELE	5514 WUYTS
9257 STEVENS	6354 LEJEUNE	5489 BOGAERTS
8635 SEGERS	6313 CORNELIS	
8598 MARTIN	6313 TIMMERMANS	

Een eerste vaststelling die meteen opvalt is de verpletterende aanwezigheid van Nederlandstalige familienamen: op de top-100 komt pas op de 16de plaats voor het eerst een Franstalige naam voor: Dubois, terwijl er in totaal op de 100, slechts 22 Franstalige te bespeuren vallen, nl.: Dubois, Lambert, Dupont, Martin, Dumont, Gerard, François, Leclercq, Leroy, Simon (N / F ?), Laurent, Denis, Renard, Lejeune, Noël, Thomas, Charlier, Lemaire, Petit, Mathieu, Lefebvre en Deprez.

De meest voorkomende naam is Peeters, dit wellicht in tegenstelling tot wat men zou verwachten, nl. Janssens. Tellen we echter de varianten Janssen en Jansen bij de Janssens, dan is Jans(s)en(s) wel een meer voorkomende familienaam dan Peeters (incl. haar varianten Peters, Peter, Petermans).

Het lijkt dus geraadzaam voor een juistere lijst der meest voorkomende familienamen, de varianten te groeperen. Dit deden we voor de top-25 en na herklassering, bekwamen we een nieuwe top-25. De lijst der populairste namen ziet er dan als volgt uit (3):

(3) De afzonderlijke aantallen van elk van de varianten (in de volgorde zoals in de tekst gegeven) is:

Desmet = 24572, 9953, 7, 347, 13, 10714, 624, 5, 6649, 148, 25, 17, 13
Janssens = 31773, 296, 8372, 4216, 152, 33, 60, 3662
Peeters = 32887, 3217, 50, 79
Claes = 16287, 5083, 87, 654, 1508, 10087, 262, 11, 5, 5, 120, 39, 35, 21, 24, 11
Vandevelde = 15730, 599, 534, 117, 39
Declercq = 16779, 7490, 50, 10, 370, 10, 116, 611, 43, 7694, 331, 6, 6, 6
Mertens = 18531, 11, 10441
Maes = 24988, 540, 141, 1010, 72
Wouters = 15588, 26, 7811
Lambert = 11942, 6165, 2888, 499, 455, 260, 153, 103, 102, 66, 89, 53, 18, 12, 15, 19, 20, 45
Jacobs = 19755, 2652, 77, 42
Willems = 18073, 1172, 603, 332, 310, 82
Devos = 19962
Michiels = 11842, 1994, 187, 100, 46, 43, 19, 19, 40, 5436
Debacker = 10302, 542, 82, 29, 6, 320, 77, 10, 2171, 80, 34, 4820, 1025, 179, 14
Vandenberghes = 11051, 5066, 1098, 498, 251, 227
Hendrickx = 9820, 1191, 1075, 816, 643, 95, 86, 66, 59, 24, 13, 5, 1041, 190, 148, 101, 66, 60, 14, 144, 129, 6, 921, 438, 26, 25, 21, 15
Goossens = 15801, 95, 34, 63, 436, 703
Hermans = 12325, 3846, 325, 107
Vandenbroeck = 10571, 3765, 987, 619, 243, 130
Vermeulen = 13255, 1906, 8
Vandamme = 14097
Pauwels = 13561
Dubois = 13452
Aerts = 12411, 164, 93, 40, 32, 111
Decock = 10328, 765, 63
Dupont = 10182, 591

Aantal Naam en varianten

- 53087 : DESMET, DESMEDT, DESMED, DESMIDT, DESMIDTS, SMETS, SMEDTS, SMEDT, SMET, SMIDTS, SMIDS, SMIDT, SMID
- 48264 : JANSSENS, JANSSENS, JANSSEN, JANSEN, JANSSEUNE, JANSOONE, JANSOONE, JANS
- 36233 : PEETERS, PETERS, PETER, PETERMANS
- 34239 : CLAES, CLAESSENS, CLAESSENS, CLAESSEN, CLAESEN, CLAEYS, CLAEYSSENS, CLAEYSSENS, CLAEYSSEN, CLAEYSOONE, CLAASSEN, CLAASSENS, KLAES, KLAASSEN, KLAASEN, KLAAS
- 34151 : VANDEVELDE, VANDERVELDEN, VANDERVELDE, VANDENVELDE, VANDERVELDEN
- 33522 : DECLERCQ, DECLERCK, DECLERC, DECLERCQ, CLERCKX, CLERCX, CLERCQ, DEKLERCK, LECLERCQ, LECLERC, LECLERCQS, LECLERCQZ, LECLERCQZ
- 28983 : MERTENS, MERTEN, MARTENS
- 26751 : MAES, MAAS, MAESSEN, MAESEN, MAASSEN
- 23425 : WOUTERS, WOUTTERS, WAUTERS
- 22904 : LAMBERT, LAMBRECHTS, LAMBRECHT, LAMBERTS, LAMBRICHTS, LAMBREGTS, LAMBRIGTS, LAMBERIGTS, LAMBRIGHS, LAMBERECHTS, LAMBREGS, LAMBRECHTS, LAMBRECHT, LAMBREGHS, LAMBRICKX, LAMBRECQ, LAMBRECKS, LAMBREGT
- 22526 : JACOBS, JACOB, JACOBUS, JACOBUS
- 20572 : WILLEMS, WILLEM, WILLEMSSEN, WILLEMSSENS, WILLEMSE, WILLEME
- 19962 : DEVOS
- 19745 : MICHIELS, MICHIELSEN, MICHIELSENS, MICHIELSSSEN, MICHIELSE, MICHIEL, MICHIELSSSENS, MICHILSEN, MIECHIELSSSENS, MIECHIELSEN, MICHEL
- 19691 : DEBACKER, DEBACKERE, DEBACKKER, DEBACQUER, DEBACKRE, DEBAKKER, BACKERS, BACKER, DEBECKER, DEBECKKER, DEBEKKER, BECKERS, BECKER, BEKKERS, BEKKER
- 18191 : VANDENBERGHE, VANDENBERGH, VANDENBERGE, VANDENBERG, VANDENBERGHEN, VANDENBERGEN
- 17238 : HENDRICKX, HENDRIKX, HENDRIX, HENDRIKS, HENDRICK, HENDRYCKX, HENDRICX, HENDRYCKS, HENDRICKS, HENDRIECKX, HENDRICHS, HENDRICKZE, HENDERICKX, HENDERYCKX, HENDERIX, HENDERICK, HENDRIECKX, HENDERIKX, HENDERYCK, HEINDRYCKX, HEINDRICHS, HEINDRIJCKX, HEYNDRIKX, HEYNDERICKX, HEYNDRIKX, HEYNDERICK, HEYNDERYCX, HEYNDRIKX
- 17132 : GOOSSENS, GOOSSENS, GOOSSEN, GOOSEN, GOOSSE, GOOS
- 16613 : HERMANS, HERMAN, HERMANN, HERMANNNS
- 16315 : VANDENBROECK, VANDENBROUCKE, VANDENBROECKE, VANDNEBROEK, VANDENBROEKE, VANDENBROUCK
- 15169 : VERMEULEN, VANDERMEULEN, VANDERMEULE
- 14097 : VANDAMME
- 13561 : PAUWELS
- 13452 : DUBOIS
- 12851 : AERTS, AERTSEN, AERTSSEN, AERTSENS, AERTSSENS, AARTS

Het overwicht van de Nederlandstalige namen blijft onveranderd. Leclercq werd wel bij Declercq gevoegd, maar er zijn dubbel zoveel Declercq's als Leclercq's. Bij Lambert werden de naam Lambrechts en varianten gevoegd die ongeveer even vaak voorkomen als Lambert zelf. Zonder deze assimilatie zouden deze twee namen op het randje af of net niet meer in de top-25 te zien geweest zijn. Daarnaast verschijnt enkel nog Dubois achteraan in de top-25.

Nu blijkt ook dat de naam Desmet in al zijn varianten de meest voorkomende familienaam in België is en de naam Janssens zelfs nog flink voorbij steekt. Ook Vandeveldt klimt van de 12de naar de 5de plaats, Claes van 10 naar 4, Lambert van 20 naar 10, Debacker van 25 naar 15 en Hendrickx van 27 naar 17. Geen klimmers zonder dalers, en dus zien we Maes zakken van de 3de naar de 8ste plaats, Devos van de 5de naar de 13de, Jacobs van 6 naar 11, Willems van 8 naar 12, Vandamme van 14 naar 22. De stijging of daling is toe te schrijven aan het aantal varianten. Namen met weinig varianten dalen onverbiddeijk.

De naam met het grootst aantal varianten is Hendrickx: we vonden niet minder dan 28 schrijfwijzen! De naam met de grootste verspreiding die het zonder enige variant nog steeds heel goed doet is de naam Devos.

Bekijken we het type van de familienamen, dan zien we dat vadersnamen zeer hoog scoren. Van de 25 meest populaire namen zijn er niet minder dan 15 vadersnamen. We tellen nog 3 beroepsnamen (Desmet, Declercq / Leclercq en Debacker), 6 namen afgeleid van plaatsen (Vandeveldt, Vandenberghe, Vandebroek, Vermeulen, Vandamme, Dubois) en 1 dierennaam (Devos).

Genealogen zullen vooral geïnteresseerd zijn om het voorkomen te kennen van de familienamen gespreid over gans België. Wie meer in het taalkundig aspect geïnteresseerd is, verwijzen we naar de gespecialiseerde literatuur (4).

P. DONCHE

(4) J. VAN LOON, Bijdrage tot de Morfeemgeschiedenis en -geografie der Nederlandse toenames, Kortemark-Handzame, Familia et Patria, 1981, 553 blz.; A. MARYNISSEN, Morfosyntactische aspecten van de Belgische familienamen op basis van het "Belgisch repertorium van familienamen", in: Naamkunde, 23ste jg. (1991), afl. 1-4, pp. 29-79. Voor de betekenis van familienamen: F. DEBRABANDERE, Woordenboek van de familienamen in België en Noord-Frankrijk, 2 delen (A-M: 1993), Gemeentekrediet.